

Els records de Francesc Casares

Passar fam davant dels pollastres

Francesc Casares (Tarragona, 1927) ha publicat la primera part dels seus records com a estudiant, advocat i polític a 'Memòries d'un advocat laboralista (1927-1958)', editat per La Campana • Josep Maria Huertas

“E n passar per davant de Los Caracoles, parava inevitablement uns segons fins que, instintivament, m'avergonyia de fer fila amb aquells espectres humans que, palplantats, contemplaven l'escena. Eren figures demacrades, de pell olivàcia o blanquinosa; gent que passava autèntica gana”. Aquesta descripció, conservada en la memòria d'adolescent, forma part del llibre de Francesc Casares, advocat i polític (Tarragona, 1927) que, amb el títol *Memòries d'un advocat laboralista (1927-1958)*, acaba de publicar La Campana.

Val a dir que les descripcions de la postguerra configuren, al meu criteri, un quadre neorealista impagable, centrat en les dificultats que moltes famílies de la classe mitjana van patir al llarg dels anys 40 i bona part dels 50. Són gairebé sis-centes pàgines en què la ironia característica de Casares salpebra les vivències de tan sols trenta-un anys de vida. No debades el llibre avisa que és la primera part de les memòries.

Una declaració de principis. Tot i haver estat diputat i militant socialista de primera hora ja des del Moviment Socialista de Catalunya (MSC), Francesc Casares ha triat la seva professió, de la qual es manifesta orgullós, per definir la seva trajectòria. Els advocats laboralistes van ser, durant molt de temps, un referent per a la classe obrera, castigada per la dictadura. Els seus despatxos no eren només un lloc on podien ser atesos els problemes dels obrers, sinó també un refugi de tota mena. Conscients del seu paper, el 1977 van voler

L'advocat i polític Francesc Casares ha publicat 'Memòries d'un advocat laboralista (1927-1958)'. JOSEP LOSADA

Casares ha triat la seva professió per definir la seva trajectòria

posar una placa commemorativa al número 26 del carrer Balmes, on el novembre del 1920 havia estat assassinat un il·lustre predecessor, Francesc Layret.

Casares evoca un dels pioners de la professió als anys 50, l'infatigable Antoni Cuenca, però en la segona part que ens anuncia segur que en sortiran d'altres, de noms, com ara Antonio Martín, Marc Viader, Albert Fina i Montserrat Avilés, la filla de l'home amb qui l'autor va començar a treballar com a advocat, Gabriel Avilés. Amb la ironia a la qual m'he referit, Casares recorda com la minyona obria la porta per rebre les visites i les anunciava a Don Gabriel. L'home preguntava quin aspecte tenien i la dona no sabia ben bé què contestar-li. Ell insistia: "Quiero decir que si son obreros". I ella, aleshores, responia: "Sí, parece que sí".

I ell resolía: "Que los reciba Casares". I així va començar el jove advocat l'especialitat laboralista.

El llibre narra també la infantesa durant el temps republicà. Queda palès com van influir en el jove Francesc els valors cívics apresos en l'escola Baixeras, una d'aquelles escoles que van ser l'honor del seu temps.

Les anècdotes més colpidores, però, són a la segona part del llibre. Per exemple, quan el 1939, sent un noi i ja acabada la guerra, s'ariscava a lligar un farcell en una corda que deixava anar un parent detingut al camp de concentració d'Horta per poder rebre una mica d'aliments. O escenes com aquesta, viscuda a la universitat: "A les aules, al costat de la taula del catedràtic, hi havia una cadira sinistral, pintada de negre, amb una franja amb els co-

lors de Falange. Era la cadira reservada al *estudiante caído*. Ningú no s'hi podia asseure, encara que la classe fos plena a vessar i hi hagués gent dreta o asseguda per terra".

Els nois de l'astellano. En un article excel·lent publicat al setmanari *Destino* Néstor Luján blasmava els burgesos catalans que volien només parlar en castellà perquè era més fi, deien, i perquè el franquisme no veia amb bons ulls l'ús del català fora de l'àmbit familiar. Deia Luján que parlaven una mena d'*astellano* i que se'ls notava que els costava expressar-se correctament en la llengua de Cervantes. Casares, catalanista convicte i confès, s'estén en els amics que va fer a la universitat i com la major part –des d'Alberto Oliart, amb qui va tenir molta intimitat, fins a

Carlos Barral– s'expressaven en castellà habitualment i contemplaven el català com una cosa residual, d'un altre temps. I deixa clar que a alguns se'ls notava que els costava expressar-se correctament. En cap moment, però, Casares, tot i deixar palès que així eren les coses, critica els seus companys. Dibueixa amb duresa, en canvi, el perfil de professors tibats o poc treballadors, que va conèixer a l'institut –com ara Guillermo Díaz-Plaja– i la Universitat –Luño Peña.

Casares també fa referència a les primeres accions polítiques, lògicament clandestines, viscudes des de l'antifranquisme. També en aquest cas l'humor ajuda a subratllar algun episodi, com el protagonitzat per un estudiant lleidatà de medicina, de cognom Balaguero. Aquest xicot guardava a casa una bola de paper d'estany, d'aquelles que es feien a poc a poc per donar els dies del Domund (el diumenge dedicat a ajudar els missioners catòlics), i, amb la tensió d'uns enfrontaments amb la policia, la va dur a la Facultat amb un pensament. "Des del pis de dalt del pati de Dret la vaig deixar caure sobre el cap d'un poli. Suposo que el vaig encertar, però no em vaig quedar a comprovar-ho. Apa, a prendre pel Domund!".

L'únic defecte d'aquestes sucoses memòries és que són massa llargues i prolixes. I un altre defecte, imputable a l'editorial, és la imperdonable absència d'un índex de noms, indispensable en aquest tipus d'obres. Tanmateix, tots els interessats en l'època faran bé de llegir-les i s'adonaran que els advocats laboralistes tenen moltes coses a dir.